

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ο.Π.Ι.ΔΗ.Χ.: VSIAF_MADAM 28/1/2016

Συνεντεύκτρια: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΑΚΑ (ΒΣ)**

Αφηγητής: **ΜΑΡΙΑ ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ (ΜΑ)**

Απομαγνητοφώνηση: **ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΙΑΦΑΚΑ**

Οι χρόνοι αναφέρονται στο ακουστικό αρχείο: **VSIAF_MADAM_AUDIO** και ίσως διαφέρουν ελαφρώς από το οπτικοακουστικό αρχείο: **VSIAF_MADAM_VIDEO**.

Απομαγνητοφώνηση αρχείου: **VSIAF_MADAM_TRANS**

00:00:07- Οικογενειακά στοιχεία - καταγωγή από το Χαλάνδρι

(ΒΣ) Ξεκινάμε λοιπόν. Ευχαριστούμε πάρα πολύ κα Αδαμαντίδου για το ότι δεχτήκατε να μας παραχωρήσετε αυτή τη συνέντευξη. Εεε.. εμείς θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε για τη ζωή σας στο Χαλάνδρι, για τη ζωή σας από τα παιδικά σας χρόνια. Ας ξεκινήσουμε. Κατ'αρχήν, εεε..., γεννηθήκατε στο Χαλάνδρι και τότε ;

(ΜΑ) Χίλια εννιακόσια είκοσι τρία....

(ΒΣ) ...γεννηθήκατε.

(ΜΑ) Γεννήθηκα. Ήμανε η μεγαλύτερη απ'τ'αδέλφια μου. Τρία είχε η μάνα μου. Εχήρειψε τριανταδύο χρονών και διορίστηκε στο ΙΚΑ και μας μεγάλωνε. Είχα αναλάβει τα μικρότερα εγώ και μικρό ήμανε, αλλά ...πέρασα δύσκολα χρόνια. Μετά γνώρισα τον άντρα μου, παντρευτήκαμε, δημιούργησε οικογένεια, αλλά πέθανε νωρίς.

(ΒΣ) Μάλιστα. Γεννηθήκατε λοιπόν εδώ. Ουι... γονείς σας εε...πως λεγόντουσαν;

(ΜΑ) Χαλανδραίοι. Κουράση Αιμιλία ήτανε η μητέρα μου και ο πατέρας μου ....Κουράσης λεγότανε.

(ΒΣ) Γεώργιος.

(ΜΑ) Είχαν παντρευτεί. Γεώργιος.

(ΒΣ) Μάλιστα. Εεεε...Η καταγωγή της μητέρας σας από που ...

(ΜΑ) Το Χαλάνδρι... Το Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Αν θυμάμαι καλά είχατε αναφέρει σε μια συνάντησά μας...

(ΜΑ) Αγγέλου.

(ΒΣ) Ναι

(ΜΑ) Από οικογένεια Αγγέλου. Ήτανε μορφωμένος το αδερφάκι της. Δούλευε στον ΟΛΠ στον Πειραιά και αυτή ασχολείται .... με , ασχολούντανε με το σπίτι. Τους μαγείρευε ...

(ΒΣ) Είχανε περιουσία οι γονείς της μητέρας σας;

(ΜΑ) Ναι, κτηματική περιουσία.

(ΒΣ) Στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Τι περιελάμβανε αυτή η περιουσία; Που βρισκόταν και τι περιελάμβανε;

(ΜΑ) Εδώ ... εεε Έχω πάρει εγώ προίκα μου δύο τρία στρέμματα,... το χωράφι που είχανε, περιοχή μεγάλη οι γονείς, οι γονείς μου.

(ΒΣ) Εδώ η περιοχή λέγεται Άνω Χαλάνδρι.

(ΜΑ) Άνω Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Και η οδός εδώ είναι η ....Κουρτέση;

(ΜΑ) Έ;

(ΒΣ) Η οδός εδώ είναι η Κουρτέση;

(ΜΑ) Κουρτέση.

(ΜΑ) Εννέα. (και οι δύο μαζί).

(ΒΣ) Μάλιστα. Εεε... τα κτήματα αυτά της μητέρας σας, ε.. τι είχανε; Οπωροκηπευτικά;

[00:03:11] Καλλιεργούσανε μελιτζάνες, πατάτες, κολοκύθια και τέτοια.

(ΒΣ) Ήτανε μεγάλη περιουσία.

[00:03:19] Ναι. Ναι μεγάλη περιουσία. Όλα τ' αδέρφια ήτανε από.. είχανε πάρει προίκα τους από μια μερίδα.

(ΒΣ) της περιουσίας.

(ΜΑ) από την περιουσία.

(ΒΣ) Μάλιστα. Η μητέρα σας, εεε... είχε αδέρφια;

(ΜΑ) Δούλευε στο ΙΚΑ.

(ΒΣ) Είχε αδέρφια η μητέρα σας;

(ΜΑ) Είχε. ΟΛΠ...ιι. Δούλευε στον ΟΛΠ ...

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Ο αδελφός της.

(ΜΑ) Ο αδελφός της. Και είχε και δύο αδελφές, .. δεν εί... οικιακά ασχολούνταν.

00:04:00 - Τα αρβανίτικα – τα κτήματα με τα οπωροκηπευτικά – το πατρικό σπίτι στο Χαλάνδρι

(ΒΣ) Οικιακά. Εεε...Είχατε αναφέρει ότι η μητέρα σας είχε κάποια σχέση με αρβανίτες; Ήταν .. ε.. μιλούσε αρβανίτικα στο σπίτι;

(ΜΑ) Μιλούσε αρβανίτικα, αλλά δεν είχε χρόνο ν' ασχοληθεί. Δούλευε όλη την ημέρα και ερχόταν το βράδι να μας περιποιηθεί εμάς, εγώ αναλάμβανα τ'αδέλφια μου τα μικρότερα.

(ΒΣ) Γιατί μιλούσε η μαμά αρβανίτικα;

(ΜΑ) Μιλούσανε με τους Χαλανδραίους.

(ΒΣ) Μιλούσανε.

(ΜΑ) Ααα... μιλούσανε. Γειτονιά

(ΒΣ) Με γειτόνους;

(ΜΑ) Γειτονιά ήτανε ... Ασημάκηη, Μπάρμπα, από κάτω ... ήτανε όλη η γειτονιά χαλανδραίοι. Τώρα δεν υπάρχουν.

(ΒΣ) Αλλά είχαν κάποια εε.. καταγωγή ίσως από κει; Είχαν κάποια αρβανίτικη καταγωγή;

(ΜΑ) Εεεε... το παλιό Χαλάνδρι ήταν Αρβανίτες.

(ΒΣ) Μάλιστα.

(ΜΑ) Ε, και μετά ... προοδεύσανε.

(ΒΣ) Εσάς, σας άρεσε, μάθατε ποτέ αυτή τη γλώσσα; Την αρβανίτικη;

(ΜΑ) Εκνευριζόμανε όταν μιλούσε η μητέρα μου. Ερχόταν φίλες της να πιούνε καφέ και μιλούσαν αρβανίτικα. Δεν ήθελα. Δεν ήξερα καθόλου.

(ΒΣ) Εσείς δεν θέλατε να μάθετε;

(ΜΑ) Όχι. Δεν ήθελα να μάθω.. (γελάει) Δεν μιλούσα ποτέ. Με εκνεύριζε η μάνα μου όταν μιλούσε με τις φιλενάδες της. Η γειτονιά ήτανε φιλενάδες της. Παντρεμένες κι αυτές με παιδιά κάναμε μεταξύ μας παρέα, με τα παιδιά. Δόξα το Θεό...

(ΒΣ) Αυτά όταν είσασταν παιδί τα θυμόσαστε. Είναι παιδικές σας αναμνήσεις. Για το σόι του πατέρα του Γεωργίου του Κουράση, τι θυμόσαστε ; Είχε κάποια αδέρφια;

(ΜΑ) Είχε ... είχε δύο αδελφές και τρία αδέρφια. Εεε... ο πατέρας μου ήταν αγρότης. Είχε κτήματα και καλλιεργούσε και τα παιδιά του ήτανε αγρότες, τα υπόλοιπα. Δεν υπάρχει κανένας τώρα. Έχω ξαδέλφια. Τα παιδιά τους ...

(ΒΣ) Τα αδέρφια του ήτανε έμποροι ; Πουλούσανε από τα κτήματα που καλλιεργούσανε, τα πουλούσανε κάπου στην Αθήνα;

*¹

(ΜΑ) Καλλιεργούσανε και τα πουλάγανε. Τότε ήμανε μικρή εγώ. Δεν ξέρω την ιστορία τους.

(ΒΣ) Οπωροκηπ.. οπωροκηπευτικά κυρίως προϊόντα. Οπωροκηπευτικά. Μάλιστα. Η περιουσία όλη αυτή του πατέρα σας υπάρχει και σήμερα ;

(ΜΑ) Τα'χουνε πουλήσει οι πιο πολλοί. Δεν υπάρχει. Εγώ...

(ΒΣ) Μετά τον πόλεμο;

---

¹ * Ακούγεται το βήξιμο της οικιακής βοηθού. Ισχύει το ίδιο κάθε φορά που θα απαντάται το σύμβολο αυτό.

(ΜΑ) Εγώ έχω αυτά τα ... κτήματα, αυτό το κτήμα που έχει μείνει.

(ΒΣ) Που είναι εδώ;

(ΜΑ) Απ' την Αγ. Παρασκευής με την .. εδώ πίσω.

(ΒΣ) Μάλιστα. Εδώ στο Άνω Χαλάνδρι.

(ΜΑ) Το Άνω Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Μάλιστα. Το παλιό σας σπίτι το πατρικό που βρισκότανε στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Στο Χαλάνδρι. Αριστείδου 26. Αριστείδου κοντά ήτανε στο Χαλάνδρι. Στην πλατεία Χαλανδρίου.

(ΒΣ) Στην πλατεία Χαλανδρίου τότε; Μιλάμε για πριν από τον πόλεμο τώρα όλα αυτά;

(ΜΑ) Πριν από τον πόλεμο είχανε στέγη δική τους οι γονείς μου. Κτήματα και καλλιεργούσανε. * οι παππούδες και γιαγιάδες.

(ΒΣ) Πως ήταν αυτό το σπίτι;

(ΜΑ) Το σπίτι ..

(ΒΣ) Περιγράψτε το λίγο, το θυμόσαστε πως ήταν αυτό το σπίτι;

(ΜΑ) Ήτανε χαμόσπιτα. Δωμάτια αρκετά, αλλά τον καιρό εκείνο τι σπίτια να έχουνε ;

(ΒΣ) Ήτανε μεγάλο ;

(ΜΑ) Ναι ήτανε δωμάτια μεγάλα.

(ΒΣ) Περιείχε και αποθήκες;

(ΜΑ) Έ;

(ΒΣ) Είχε και αποθήκες;

(ΜΑ) Και αποθήκες. Εγώ ήμανε πολύ μικρή όταν εχήρεψε η μάνα μου και δεν ήξερα την ιστορία τους.

(ΒΣ) Υπάρχει αυτό το σπίτι ακόμη;

(ΜΑ) Όχι δεν υπάρχει. Το πατρικό μου, το δικό μου, υπάρχει.

(ΒΣ) Υπάρχει. Που βρίσκεται σήμερα στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Αριστείδου και Χαϊμαντά.

(ΒΣ) Αριστείδου και Χαϊμαντά.

(ΜΑ) Ναι.

00:09:23 - Τα παιδικά χρόνια στη γειτονιά – στο δημοτικό σχολείο

(ΒΣ) Μάλιστα. Θυμόσαστε απ' τα παιδικά σας χρόνια τη γειτονιά, ει..παι.. βγαίνατε 'εξω, παίζατε με τα παιδιά, πως ήτανε;

(ΜΑ) Ασημάκη, * Μπάρμπα. Οικογένεια. Είχανε πολλά παιδιά. Οι Μπαρμπαίοι είχανε επτά παιδιά κι απέναντι ήτανε η Τσεβούλα και είχανε σχέσεις, παντρέψανε παιδιά και ήτανε στην γειτονιά όλη η οικογένεια. Κάνανε πολλά παιδιά τότε.

(ΒΣ) Μάλιστα. Και παίζαν τα παιδιά στη γειτονιά;

(ΜΑ) Ναι ναι ναι παίζαμε. Αλληλεγγύη είχαμε.Ο ένας κοίταζε τον άλλον. Περιποιούντανε πολύ την μάνα μου που γυρνούσε απόγευμα απ' τη δουλειά, οι συγγάτοικοί της. Ήτανε σαν αδελφές όλη η γειτονιά. Ήτανε άλλα χρόνια τότε.

(ΒΣ) Σχολείο που πηγαίνατε; Δημοτικό.

(ΜΑ) Στο Δημοτικό Σχολείο του Χαλανδρίου.

(ΒΣ) Που βρισκόταν αυτό;

(ΜΑ) Αυτό ... βρισκότανε κοντά στο σπίτι μου. Δύο σχολεία ήταν δημοτικά δημόσια. Χολαργού το ένα και το άλλο δεν θυμάμαι τώρα.

(ΒΣ) Ήτανε αγόρια και κορίτσια στο δημοτικό; *

(ΜΑ) Αγόρια και κορίτσια.*

(ΒΣ) Εεε.. ήταν μονοθέσιο;

(ΜΑ) Γνωριζόμαστε. Αλληλεγγύη είχαμε μεταξύ μας.

(ΒΣ) Ένας δάσκαλος υπήρχε ή κάθε τάξη είχε το δάσκαλό της;

(ΜΑ) Όσοχι. Κάθε τάξη είχε το δάσκαλό της.

(ΒΣ) Εεε ...την εποχή που πηγαίνατε εσείς σχολείο πρέπει να υπήρχαν και παιδιά που να είχαν έλθει πρόφυγες στο Χαλάνδρι. Υπήρχαν προσφυγόπουλα που ερχόντουσαν στο σχολείο; Θυμόσαστε ;

(ΜΑ) Όσοχι. Δεν υπήρχαν προσφυγόπουλα τότε. Μετά, όταν μεγάλωσα ήρθανε ξένοι στο Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Πώς ήταν το σχολείο; Είχε, είχατε πολλά μαθήματα να κάνετε στο σπίτι;

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Μελετούσατε στο σπίτι;

(ΜΑ) Εεε.. Ναι είχαμε .. Χολαργού το ένα σχολείο ήτανε. Επί της Χολαργού. Και το άλλο .. εεε... Χαιμαντά. Πηγαίναμε σχολείο. Μας συνόδευαν γείτονες, manάδες που καθόντουσαν και δεν εργαζόντουσαν. Η μάνα μου έφευγε στις επτά το πρωί και πήγαινε στο ΙΚΑ. Την βοηθούσανε ηηη γειτονιά. Φιλενάδες της ήτανε. Όταν γυρνούσανε, πίνανε μααζί και τα λέγανε όλο το απόγευμα. Δυό ώρες το απόγευμα βλεπόντουσαν.

00:12:56 - Πατέρας αυτοκινητιστής – μετακινήσεις με το ταξί του πατέρα – τρένο και λεωφορείο της Power

(ΒΣ) Ο πατέρας σας τι δουλειά έκανε;

(ΜΑ) Είχε ταξί, αλλά..

(ΒΣ) Δηλαδή κάποτε σταμάτησε να καλλιεργεί; Ή καλλιεργούσε παράλληλα και είχε και ταξί;

(ΜΑ) Όσοχι. Καλλιεργούσαν τ' αδέρφια του. Αυτός είχε το επάγγελμά του. Ταξί δικό του.

(ΒΣ) Το ...με ταξί τότε, έλειπε πολλές ώρες ο πατέρας από το σπίτι;

(ΜΑ) Ναι πολλές ώρες, έλειπε.

(ΒΣ) Ποιό χρησιμοποιούσαν το ταξί .....

(ΜΑ) ... από το μεσημέρι κι έτρωγε, ξανάφευγε.

(ΒΣ) Ποιοί χρησιμοποιούσαν το ταξί τότε στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Στο Χαλάνδρι, Αθήνα, πηγαينوερχόντουσαν εκδρομές.

(ΒΣ) Πού πηγαίναν εκδρομές;

(ΜΑ) Και πέρνανε στο Κηφισιά. Τότε ήταν απλησίαστη η Κηφισιά. Όταν είχαν μέσο μετακινήσεως πηγαίνανε.

(ΒΣ) Το ταξί λοιπόν το χρησιμοποιούσανε για να ρθουν εκδρομή από την Αθήνα στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Ναι. Χαλάνδρι, Κηφισιά, Μαρούσι κτλπ

(ΒΣ) Εεε... υπάρχει κάποια φωτογραφία από αυτό το ταξί; Το θυμόσατε πως ήταν;

(ΜΑ) Το θυμόμανε. Είναι ζωγραφιστός στα μάτια μου. Έβγαζε, συντηρούσε την οικογένειά του.

(ΒΣ) Ήταν επικερδές δηλαδή το επάγγελμα αυτό ...

(ΜΑ) Ναι. Τότε ...δεν υπήρχε κίνηση μεγάλη, αλλά επικερδές. Ζούσαμε άνετα.

(ΒΣ) ... του αυτοκινητιστή; Παράλληλα με το ταξί υπήρχε...

(ΜΑ) ... όταν χήρεψε η μητέρα μου, πήγε στο ΙΚΑ υπάλληλος και ... εγώ τράβηξα το μέγάλωμα των παιδιών.

(ΒΣ) Συντηρήσατε την οικογένεια.

(ΜΑ) Ήμανε η μεγαλύτερη.

(ΒΣ) Παράλληλα τότε λειτουργούσε και το τρένο στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Και το λεωφορείο της Power απ' ότι λένε οι πηγές;

(ΜΑ) Βριλήσσια, Χαλάνδρι, Αθήνα.

(ΒΣ) Η οικογένειά σας έπαιρνε το τρένο; Έκανε μετακινήσεις με το τρένο;

(ΜΑ) Η μάνα μου δεν ευκαιρούσε, ήτανε υπάλληλος στο ΙΚΑ.

(ΒΣ) Οι Χαλανδραίοι θυμόσατε πηγαينوέρχονταν με το τρένο;

(ΜΑ) Βέβαια. Πηγαιοερχόντουσαν. Οι πλούσιοι είχαν αυτοκίνητα. Η γειτονιά μου ήτανε ... άνθρωποι.. είχαν ευχέρεια και μας βοηθούσαν κι εμάς οικονομικώς. Η μάνα μου τρία παιδιά είχε, δεν ήταν εύκολο να ζήσει.

00:16:03 - Τα παιδικά καλοκαίρια στα κτήματα της οικογένειας στο Χαλάνδρι – ενοικίαση δωματίων σε παραθεριστές – οι σπουδές στο γυμνάσιο – ο θάνατος του πατέρα και η διακοπή των σπουδών

(ΒΣ) Α, εεε... πάμε λίγο πριν. Πριν πεθάνει, πριν φύγει ο πατέρας, εεε .... όταν είσατε μικρά στο.. πηγαίνατε ακόμα δημοτικό σχολείο.. τα καλοκαίρια σας πως ήτανε. Που πηγαίνατε για καλοκαιρινές διακοπές;

(ΜΑ) Εδώ.. είχανε σπίτι... σπίτι, δωμάτια, ισόγειο σπίτι κι ερχόμαστε για εξοχή εδώ.

(ΒΣ) Εδώ ήταν τα κτήματα δηλαδή.

(ΜΑ) Εδώ κτήμα είχανε. Μέχρι το Χαλάνδρι έφταναν τα κτήματά τους. Αδέλφια πολλά. Μετά τα χωρίσανε.

(ΒΣ) Και πως περνούσατε εδώ; Εδώ πως ήτανε το τοπίο στο Άνω Χαλάνδρι, στην περιοχή αυτή τότε;

(ΜΑ) Ήταν αραιό το Χαλάνδρι. Αραιά τα σπίτι. Η γειτονιά ήταν δεμένη. Οι γυναίκες δουλεύανε έξω, .. στο ΙΚΑ.

(ΒΣ) Εδώ, εδώ στην περιοχή αυτή των κτημάτων που ερχόσασταν εσείς, τι κάνατε;

(ΜΑ) Εεε εδώ μέναμε το καλοκαίρι.

(ΒΣ) Ναι.

(ΜΑ) Είχαμε δωμάτια στη σειρά και φιλοξενούσαμε και άλλους.

(ΒΣ) Συγγενείς;

(ΜΑ) Είχε.. ιι... κτήματα πολλά ο παππούς μου και .. τα πηγάδια ήταν μακριά από δω κι ερχότανε το νερό και ποτίζανε. Αλλά..

(ΒΣ) Εδώ νοικιάζαντε, νοικιάζαν και άλλοι, πέραν της οικογένειας δωμάτια; Δηλαδή ερχόντουσαν κι άλλοι για διακοπές;

(ΜΑ) Όχι, όχι, όχι.

(ΒΣ) Όχι. Η οικογένεια μόνο.

(ΜΑ) Η οικογένεια. Είχανε κτήματα πολλά εδώ, μέχρι το Άνω Χαλάνδρι. Τα πουλήσανε όλοι, τ'αδέλφια του πατέρα μου. Μόνο εγώ έχω κρατήσει περιουσιακά.

(ΒΣ) Εεε ... να μας πείτε λιγάκι τώρα για τις ..για το γυμνάσιο. Συνεχίσατε τις σπουδές σας στο γυμνάσιο μόλις τέλειωσε το δημοτικό;

(ΜΑ) Εγώ τελείωσα το γυμνάσιο, οι αδελφές μου δεν τελείωσαν. Έμαθαν τέχνες και δουλέψανε. Μοδίστρα ήτανε η αδελφή μου. Μεγάλη μοδίστρα στο Χαλάνδρι κι έραβε.

(ΒΣ) Στο γυμνάσιο, είπατε τελειώσατε τότε, ήτανε τρι ... τρεις τάξεις στο γυμνάσιο;

(ΜΑ) Τρεις.

(ΒΣ) Ήταν στο Μαρούσι το γυμνάσιο αυτό;

(ΜΑ) Όχι. Στο Χαλάνδρι

(ΒΣ) Στο Χαλάνδρι. Εεε ..Τις σπουδές στο γυμνάσιο τις συνεχίζανε τα κορίτσια απ' το δημοτικό; Δηλαδή πήγαιναν μετά γυμνάσιο τα κορίτσια;

(ΜΑ) Στην Αθήνα συνηθίζανε. Σπουδάζανε τα παιδιά. Ιι πιο πολλά παιδιά από τους συγγενείς μας ήταν μορφωμένα.

(ΒΣ) Εδώ στο Χαλάνδρι πηγαίνανε;

(ΜΑ) Ναι. Ήταν μικρό το Χαλάνδρι, χωριό τότε. Τώρα έχει γίνει τεράστιο.

(ΒΣ) Αναγκαστήκατε να σταματήσετε το γυμνάσιο... καθόλου;

(ΜΑ) Όταν πέθανε ο πατέρα μου ανέλαβα την οικογένεια. Μικρή ήμανε, αλλά ανέλαβα την οικογένεια και διορίστηκε υπάλληλος στο ΙΚΑ, η μάνα μου, και γυρνούσε τ'απόγεμα.

(ΒΣ) Ήταν πάρα πολύ δύσκολο απ' ότι φαντάζομαι.

(ΜΑ) Τρία παιδιά είχα, τρία εγώ είμαι η μεγαλύτερη.

(ΒΣ) Ήταν πολύ μεγάλο χτύπημα για την οικογένεια αυτό;

(ΜΑ) Διώροφο σπίτι είχανε οι γονείς μου. Η μάνα μου πέθανε γριά. Ο πατέρας μου πέθανε τριάντα επτά χρονών ... και πολύ όμορφος.

(ΒΣ) Πόσο άλλαξε η ζωή σας μετά τον θάνατο του πατέρα σας; Δηλαδή εκτός από απ'το ότι η μαμά σας βγήκε να δουλέψει, εσάς η ζωή σας, είσαστε χωρίς ... ουσιαστικά χωρίς το σχολείο, μέσα στο σπίτι...

(ΜΑ) Αδέρφια της ήτανε γεροντοκόρες, δυό αδερφές της, μας προσέχανε. Ερχόντουσαν και μας περιποιόντουσαν όσο είμαστε μικρά. Μετά ανέλαβα εγώ τα ..

(ΒΣ) την συντήρηση.

(ΜΑ) ... τα υπόλοιπα.

00:21:05 - Η οικογένεια στον πόλεμο – η επίταξη του σπιτιού τους από τους Γερμανούς – η οικογένεια στο Χαλάνδρι κατά την Κατοχή

(ΒΣ) Ναι τα υπόλοιπα. Και φτάνουμε στον πόλεμο. Πρέπει να είμαστε κοντά στον πόλεμο όταν πέθανε ο μπαμπάς σας, έτσι ; Δεν.. ο πατέρας σας δεν ζει .. ζούσε στον πόλεμο;

(ΜΑ) Όχι, είχε πεθάνει πριν.

(ΒΣ) Είχε πεθάνει πριν. Σας βρίσκει λοιπόν ο πόλεμος σ' αυτή την κατάσταση.

(ΜΑ) Τριαντατριών χρονών πέθανε.

(ΒΣ) Σας βρίσκει λοιπόν ο πόλεμος σ'αυτήν την κατάσταση, η μητέρα να δουλεύει κι εσείς να είστε μικρά ουσιαστικά.

(ΜΑ) Επιστρ... είχανε το σπίτι μας επιτάξει και ένα γκαράζ που είχε ο πατέρας μου, το είχανε μαγηρείο

(ΒΣ) Οι Γερμανοί;

(ΜΑ) Ναι. Οι Γερμανοί. Είχαμε κτήμα μεγάλο και είχε γκαράζ ο πατέρας μου και έβαζε τα αυτοκίνητά του, αλλά όταν .. τα ...ήλθαν οι Γερμανοί τα επιτάξανε και είχανε μαγηρείο.

(ΒΣ) Και τα αυτοκίνητα επιτάξανε ;

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Και το σπίτι και τα αυτοκίνητα; Ο πατέρας είχε περισσότερα από ένα ταξί; Είχε κι άλλα αυτοκίνητα;

(ΜΑ) Είχε ένα ταξί και είχε ένα μικρό φοξβάγκεν. Μας πήγαινε εκδρομές την Κυριακή, αλλά πέθανε νέος. Δούλευε ... στο ΙΚΑ η μάνα μου, μετά.

(ΒΣ) Εεε ...για πείτε μου τώρα λίγο για την Κατοχή. Επιτάξανε το σπίτι σας οι Γερμανοί.

(ΜΑ) Το μαγειρείο.

(ΒΣ) Το σπίτι αυτό της εε...που μου περιγράψατε προηγουμένως; Το σπίτι που βρισκότανε στην Αριστείδου επιτάξανε; Αυτό;

(ΜΑ) Είχαμε μεγάλο κτήμα.

(ΒΣ) Ναι.

(ΜΑ) ... και επιτάξανε το γκαράζ που βάζαν τ' αυτοκίνητα μέσα και το είχαν μαγειρείο.

(ΒΣ) Εε ... το..μέναν δηλαδή μέσα στο σπίτι ...οι Γερμανοί ;

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Πώς ήταν αυτή η συμβίωση; Σας διώξανε απ' το σπίτι;

(ΜΑ) Όχι δε μας διώξανε.

(ΒΣ) Πού μένατε εσείς;

(ΜΑ) Επιτάξανε. Ήτανε διώροφο το σπίτι μας και .... μας είχανε ένα δωμάτιο. Το όλα, το όλα επιτάξανε.

(ΒΣ) Εσείς δηλαδή όλη η οικογένεια μένατε με τ' αδέρφια σας και τη μητέρα σας σ' ένα δωμάτιο;

(ΜΑ) Ναι. Σ' ένα δωμάτιο.

(ΒΣ) Στον πάνω όροφο ή στον κάτω;

(ΜΑ) **(ΒΣ)** Στον κάτω όροφο. Είχανε κάποιες απαιτήσεις από σας, δηλαδή θέλαν να τους μαγειρεύετε, θέλαν ..; Όχι.

(ΜΑ) Όχι. Είχανε μαγειρείο και περνούσαν οι Γερμανοί με ουρά και πέρνανε φαγητό το μεσημέρι.

(ΒΣ) Απ' το σπίτι σας;

(ΜΑ) Μαγειρείο είχανε.

(ΒΣ) Εσείς τι τους προσφέρατε; Τους δίνατε και τρόφιμα;

(ΜΑ) Όχι.

(ΒΣ) Όχι. Τα κτήματά σας δηλαδή δεν τα χρησιμοποίησαν Δεν χρησιμοποίησαν τους καρπούς απ'τα κτήμα... απ' τα κτήματα;

(ΜΑ) Κοιτάξτε, κτήματα εδώ η περιοχή είναι. Καλλιεργούσανε ζαρζαβάρια και τέτοια.

(ΒΣ) Πεινάσατε; Η οικογένειά σας πείνασε στην Κατοχή; Γιατί μαρτυρίες λένε ότι στο Χαλάνδρι υπήρχαν πολλά θύματα σαρανταένα, σαράντα σαρανταδύο, από αστία.

(ΜΑ) Ναι, αστία. Όχι εμείς είχαμε κτήματα και καλλιεργούσαμε ζαρζαβάρια και δεν στερηθήκαμε. Η οικογένεια δούλευε εκεί.*

(ΒΣ) Εσείς δουλεύατε στα κτήματα αυτά;

(ΜΑ) Όχι.

(ΒΣ) Όχι. Η οικογένειά σας είχε σχέση με την ΕΑΜική αντίσταση;

(ΜΑ) Όχι, δεν είχε.

(ΒΣ) Όχι. Δε είχατε μέλη εσείς στην ΕΑΜική αντίσταση. Ξέρατε ... γύρω σας υπήρχαν άνθρωποι που ήτανε στο ΕΑΜ και τους γνωρίζατε;

(ΜΑ) Όταν γνώρισα τον άντρα μου ήταν γεωπόνος στην Αγροτική Τράπεζα και ήταν στο ΕΑΜ. Είχε πάρει μέρος.

(ΒΣ) Εσείς δεν αναπτύξατε αντιστασιακή δράση; Όχι.

(ΜΑ) Μεγάλωνα παιδάκια.

00:25:36 - Ο σύζυγός της Δημοσθένης Αδαμαντίδης : καταγωγή - σπουδές- αθλητής - συμμετοχή στις Δελφικές γιορτές - αντιστασιακή δράση

(ΒΣ) Οοο ... ο άντρας σας ήταν ο Δημοσθένης Αδαμαντίδης ;

(ΜΑ) Γεωπόνος στην Αγροτική Τράπεζα.

(ΒΣ) Από που ..που καταγόταν ο Δημοσθένης;

(ΜΑ) Από τη Θράκη.

(ΒΣ) Από τη Θράκη. Και πως βρέθηκε στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Είχε .... Σπούδαζε στην Αθήνα. Γεωπόνος ήτανε στην Τράπεζα. Και ήρθε από την επαρχία. Εγκαταστάθηκε εδώ.

(ΒΣ) Και πότε παντρευτήκατε;

(ΜΑ) Στην ηλικία 17 χρονών, παντρευτήκαμε. Μικρή ήμανε. Μεγάλη διαφορά είχαμε με τον άντρα μου.

(ΒΣ) Οοο... Δημοσθένης ο Αδαμαντίδης είχε αναπτύξει αντιστασιακή δράση στην κα... στην Κατοχή, γενικά στον πόλεμο ; Είχε ... ήτανε με την Αντίσταση;

(ΜΑ) Είχαν (ή Είχε) ανακατεύσει τη ζωή του.

(ΒΣ) Θέλετε να μας μιλήσετε λίγο για την προσωπικότητά του. *

(ΜΑ) Έ;

(ΒΣ) Θέλετε να μας μιλήσετε λίγο για την προσωπικότητά του Για τη συμμετοχή του στις Δελφικές Γιορτές...

(ΜΑ) Ήμανε μικρή τότε....

(ΒΣ) ... για τον αθλητισμό.

(ΜΑ) Ήμανε μικρή τότε εγώ. Έχω ξεχάσει.

(ΒΣ) Εεε...Το βιβλίο που κυκλοφορεί των εκδόσεων του Δήμου Χαλανδρίου με τίτλο "Το Χαλάνδρι του χθες" γράφει κάπου μέσα ότι ο Δημοσθένης Αδαμαντίδης σκοτώθηκε στα Δεκεμβριανά. Είναι αλήθεια; ...Δεν είναι αλήθεια νομίζω αυτό. Δεν σκοτώθηκε ο σύζυγός σας ο Δημοσθένης Αδαμαντίδης στα Δεκεμβριανά. Όμως τι είχε συμβεί τότε; Είχε πληγωθεί;

(ΜΑ) Ο άνδρας μου είχε τραυματιστεί. Διαδηλώσεις κάνανε τότε και τους κοπανάγανε με σφαίρες. Είχε τραυματιστεί. Ήταν πολύ καλός και τίμιος άνθρωπος.

(ΒΣ) Είχε πάει εξορία ο Δημοσθένης Αδαμαντίδης;

(ΜΑ) Ναι είχε πάει εξορία.

(ΒΣ) Πότε;

(ΜΑ) Στην .... πως τη λέγανε, το χωριό... Δεν τα θυμάμαι τώρα.

(ΒΣ) Στην Ικαρία;

(ΜΑ) Στην Ικαρία. Και ...έ .. όταν ήταν εξορία, πήγα κι εγώ με το παιδί, μικρό.

(ΒΣ) Ά! ήσασταν ήδη παντρεμένοι με παιδί.

(ΜΑ) Παρουσιαζότανε εκεί ο άντρας μου. Έδινε τη ...

[Χτυπάει το τηλέφωνο της οικιακής βοηθού].

(ΒΣ) Πόσα παιδιά έχετε αποκτήσει με τον Δημοσθένη τον Αδαμαντίδη;

[Η οικιακή βοηθός απαντάει στο τηλέφωνο]

(ΜΑ) Τρία. Τρία παιδιά.

(ΒΣ) Εεε ...μένατε στο Χαλάνδρι.. σαν παντρεμένοι.

(ΜΑ) Στο Χαλάνδρι .. Αριστείδου ...

(ΒΣ) Στο ίδιο σπίτι.

(ΜΑ) Στο ίδιο.

(ΒΣ) Και παντρεμένοι ε;

(ΜΑ) Παντρεμένοι. Ήτανε διώροφο και είχε υπόγειο από κάτω. Και είχαμε και καμαράκια στο μισό κτήμα μέσα. Φιλοξενούσανε ανθρώπους εκεί. Στην κατοχή. Ήτανε φιλόξενοι οι παππούδες μου.

00:29:23 - Οι εκδρομές της πατρικής οικογένειας στο Μάτι – η σχέση των Χαλανδραίων με το Μάτι – η πρώτη διαμονή της ως παντρεμένη στην Αθήνα – η επιστροφή στο Χαλάνδρι

(ΒΣ) Να σας ρωτήσω. Αναφέρατε προηγουμένως ότι ο πατέρας είχε και άλλο ένα αυτοκίνητο, ένα φολξβάγκεν που πηγαίνατε εκδρομές. Που πηγαίνανε οι Χαλανδραίοι εκδρομή; Που πηγαίνατε με τον πατέρα σας εκδρομή;

(ΜΑ) Στο Μάτι. Είχαμε κτήματα. Μας πήγαινε τις Κυριακές. Δεν δούλευε τις Κυριακές και καθόταν και μας έβγαζε έξω με τη μάνα μας και μας πήγαινε στο Μάτι.

(ΒΣ) Στο Μάτι είχατε περιουσία.

(ΜΑ) Ναι.

(ΒΣ) Πού μένατε; Θέλετε να μας μιλήσετε λίγο για τις σκηνές στο Μάτι που μένατε στις σκηνές; Τι ήταν αυτές οι σκηνές;

(ΜΑ) Όχι, είχαμε κτίσει μετά όταν μεγάλωσα εγώ. Χτίσαν πολυκατοικία, τ'αδέλφια του πατέρα μου όλοι μαζί χτίσαν πολυκατοικία.

(ΒΣ) Πριν απ' αυτό όμως, πηγαίνατε και σε σκηνές και μένατε.

(ΜΑ) Σκηνές. Θυμάμαι τα μεγαλεία μας. Άκρη στη θάλασσα οι σκηνές. Ήτανε ... σα γύφτοι ήμαστε.

(ΒΣ) Αυτό όμως φαντάζομαι δεν αφορούσε μόνο τη δική σας οικογένεια...εε ...γιατί είναι γνωστή η σχέση των χαλανδραίων με το Μάτι. Πολλοί χαλανδραίοι πήγαιναν στο Μάτι και είχαν περιουσία, που οφειλόταν αυτό;

(ΜΑ) Είχαν αγοράσει κτήματα κι άλλοι χαλανδραίοι. Και ο πατέρας μου ...

(ΒΣ) Γιόρταζαν μάλιστα και της Αναλήψεως.

(ΜΑ) .. ήταν ταξιτζής. Και δούλευε πολύ σκληρά, νύχτα - μέρα, στην Αθήνα. Δεν υπήρχαν ταξί τότε. Μετρημένα. Και πηγαίναμε το καλοκαίρι.. Χτίσανε μετά πολυκατοικία στο Μάτι και πηγαίναμε και παραθερίζαμε. Μικρή ήμανε...εεε τα χρόνια μου και περιποιόμουνα τ' άλλα τα αδέλφια μου. Ήταν μικρότερα.

(ΒΣ) Για να πάμε τώρα λίγο στην δεκαετία του πενήντα, μετά τον πόλεμο. Με το τέλος του πολέμου, εσείς είστε παντρεμένη, συνεχίσατε να μένετε στο Χαλάνδρι ή φύγατε καθόλου απ' το Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Φύγαμε και πήγαμε στην Αθήνα. Δούλευε ο άντρας μου στην Αθήνα * και έμεινα αρκετά χρόνια στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας.

(ΒΣ) Και επιστρέψατε στο Χαλάνδρι πότε;

(ΜΑ) Πολλά χρόνια έμεινα στην Αθήνα. Οχτώ χρόνια περίπου.

(ΒΣ) Μια δεκαετία.

(ΜΑ) Και μετά γύρισαμε στο Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Πού μένατε;

(ΜΑ) Είχαμε το κτήμα αυτό εδώ. Είχαμε καμαράκια που τα χρησιμοποιούσανε οι εργάτες. Έπιανε βροχή, μπαίνανε στα καμαράκια. Τρία καμαράκια είχανε. * Μετά χτίσαμε σπίτι εδώ οι παππούδες μου και πε ...περάσαμε τα μεγαλεία μας.

(ΒΣ) Τα παιδιά σας εεε...πήγαν καθόλου στο Χαλάνδρι στο σχολείο, εδώ;

(ΜΑ) Τα παιδιά μου, είχα πάει στην Αθήνα τότε.

(ΒΣ) Να δούμε λίγο για το Χαλάνδρι, το ζήσατε το Χαλάνδρι στην περιοχή ... στην εποχή με τις μεγάλες αλλαγές;

(ΜΑ) Στην Κατοχή.

(ΒΣ) Όχι στην Κατοχή. Εκεί γύρω στο πενήντα επτά που γίναν αλλαγές στην πόλη, που έγινε μεγαλύτερη η πόλη, που φτιάχτηκαν τα καινούργια κέντρα διασκέδασης.

(ΜΑ) Δεν ... απόλαυ...

(ΒΣ) Μένατε εδώ.

(ΜΑ) Δεν απόλαυσα τίποτα. Δουλεύαμε και γυρνούσαμε το βράδι από τη δουλειά μας

(ΒΣ) Εσείς τη δουλειά κάνατε;

(ΜΑ) Εεε είχαμε καταστήματα στο Χαλάνδρι και έκανα ό,τι μπορούσα ...

(ΒΣ) Τι καταστήματα είχατε;

(ΜΑ) Και έχω κτήματα εδώ. * Τρία στρέμματα έχω * και τα' χω κρατήσει.

(ΒΣ) Εσείς συμμετείχατε σε μορφωτικούς συλλόγους, εεε ...σε κινήσεις πολιτών στο Χαλάνδρι; Είχατε κάποια δράση με τα δημοτικά ....;

(ΜΑ) Δεν είχα. Δεν είχα. Ασχολήθηκα με τα παιδιά μου. Τρία παιδιά είχα.

00:34:36 - Η Ρεματιά Χαλανδρίου ως τόπος παιδικών εκδρομών - απουσία διασκέδασης στις κοσμικές ταβέρνες του Χαλανδρίου ως ανύπαντρη

(ΒΣ) Η Ρεματιά Χαλανδρίου τι σας λέει ...* Η Ρεματιά.

(ΜΑ) Έ;

(ΒΣ) Η Ρεματιά Χαλανδρίου. Κατεβαίνατε ποτέ στη Ρεματιά, πηγαίνατε ...

(ΜΑ) Πηγαίναμε και παίζαμε.

(ΒΣ) Αυτό στα παιδικά σας χρόνια.

(ΜΑ) Παιδικά μας χρόνια.

(ΒΣ) Μετά, όταν γυρίσατε στο Χαλάνδρι η Ρεματιά, ήταν χώρος αναψυχής για την οικογένεια;*

(ΜΑ) Εξακολουθούσαμε και πηγαίναμε και τα παιδιά μου εκδρομές. Το σχολείο έκανε εκδρομές στη Ρεματιά. * Μεγαλεία.*

(ΒΣ) Στη Χούντα θυμόσατε την κατάσταση την πολιτική; Νιώσατε ότι ....είχατε ανελευθερία;

(ΜΑ) Είχαν επιτάξει το σπίτι μας, γκαράζ που είχαμε ...

(ΒΣ) Όχι. Στη Χούντα, στη χούντα. Όχι * στην Κατοχή.

(ΜΑ) ... οι Γερμανοί.

(ΒΣ) Όχι οι Γερμανοί. Μετά.* Το εξήντα επτά που είχαμε τη Χούντα. Είχατε νιώσει φόβο καθόλου, ανελευθερία; Είχατε μέλη της οικογένειας που...;

(ΜΑ) Ήμανε μικρή.

(ΒΣ) Απ' τις κοσμικές ταβέρνες του ...

(ΜΑ) ...το χίλια εννιακόσια εικοσιτρία γεννήθηκα.*

(ΒΣ) Ναι. Απ' τις κοσμικές ταβέρνες του Χαλανδρίου, απ' τη ζωή του Χαλανδρίου εεε... με τις ταβέρνες τις ονομαστές, την "Αστόρια", το "Μίμη", το "Μήτσο" , το ζαχαροπλαστείο του Βάρσου, τα σινεμά, όλα αυτά;

(ΜΑ) Όλα ήταν κοντά μας.

(ΒΣ) Πηγαίνατε;

(ΜΑ) Ναι. Όχι δεν πηγαίναμε. *[ψίθυροι της οικιακής βοηθού]* Ήταν δύσκολο τα κορίτσια να πάνε στις ταβέρνες. Δεν ήταν παντρεμένα.

(ΒΣ) Όχι, με τον σύζυγο, με τον σύζυγο, με τον σύζυγο.

(ΜΑ) Όχι. Με τον σύζυγο μείναμε στην Αθήνα στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Εκεί δούλευε στην Αγροτική Τράπεζα και πήγαμε κατευθείαν εμείς νοικιάσαμε σπίτι και είχαμε ένα διαμέρισμα στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας και δούλευε ο άντρας μου. Μετά ξαναήλθαμε στο Χαλάνδρι, χτίσαμε σπίτι. Ο άντρας μου ήταν πολύ οικονομολόγος. Πολύ καλός, αλλά τον έχασα πολύ νέα. Είχαμε διαφορά ηλικίας τριάντα χρόνια.

(ΒΣ) Ο άντρας σας ήταν μορφωμένος. *

(ΜΑ) Γεωπόνος.

(ΒΣ) Ήταν και αθλητής.

(ΜΑ) Ναι, ήταν... ασχολήθηκε με την πολιτική στ' αριστερά.

(ΒΣ) Ήταν όμως κι αθλητής. Συμμετείχε και απ' ότι μου είχατε δείξει κάποιες φωτογραφίες και στις Δελφικές Γιορτές. Θέλετε λίγο να μας πείτε γι αυτό; Ήταν πριν γνωριστείτε;

(ΜΑ) Ήμανε μικρή τότε που να τα θυμάμαι.

(ΒΣ) Πάντως κα Αδαμαντίδου, η ... θα μπορούσατε να πείτε ότι η ζωή σας είναι συνδεδεμένη με τον Δήμο Χαλανδρίου; Με την ιστορία του Χαλανδρίου;

(ΜΑ) Χαλανδραίοι .. Χαλανδραίοι ήταν δήμαρχοι. Πέρασαν χαλανδραίοι από τη δημαρχία ...

(ΒΣ) Όχι, εσάς, η δική σας η ζωή είναι ταυτισμένη με το Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Ναι, στο Χαλάνδρι έμενα. Ασκληπειού. Κοντά στο Χαλάνδρι, στην πλατεία Χαλανδρίου. Κι έχουμε σπίτι εκεί ακόμα. Έχουν πάρει οι αδελφές μου.

(ΒΣ) Να σας ρωτήσω κάτι άλλο.

(ΜΑ) Δεν ζούνε κανένας από την οικογένειά μου, τα αδέρφια μου. Πέθαναν πολύ νέα.*

00:39:06 - Οι πρόσφυγες στο Χαλάνδρι και οι σχέσεις τους με τους ντόπιους - γυναίκες και εργασία - οι παραθεριστές στο Χαλάνδρι και οι φυματικοί

(ΒΣ) Να σας ρωτήσω για τους πρόσφυγες. Θυμόσατε όταν ήλθαν οι πρόσφυγες στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Θυμάμαι. Είχανε επιτάξει τα σπίτια και μένανε με το ζόρι μέσα.

(ΒΣ) Οι πρόσφυγες;

(ΜΑ) Ναι οι πρόσφυγες. Κάνανε τέτοια ζωή και τσακωνόντουσαν όλη μέρα. Εγκαταστάθηκαν στα σπίτια μέσα και πολεμούσανε ο ένας τον άλλον.

(ΒΣ) Λένε ότι η περιοχή που εγκαταστάθηκαν ήτανε στοο...στην σημερινή περιοχή γύρω από την Αγία Άννα. Εκεί ήτανε κι ο σταθμός του τρένου. Στην αρχή εκεί ήταν τα παραπήγματα των ... προσφύγων.

(ΜΑ) Η Αγία Άννα είναι μακριά απ' το Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Ναι είναι προς την Κηφισίας ...

(ΜΑ) Την Κηφισίας.

(ΒΣ) ... προς την Λεωφόρο Κηφισίας. Εκεί είχαν εγκατασταθεί στην αρχή. Οι Χαλανδραίοι δηλαδή δεν τους θέλανε τους πρόσφυγες;

(ΜΑ) Τους θέλανε. Τους φιλοξενούσανε. Μένανε χωρίς ενοίκιο. Φιλοξενούσαν πολύ κόσμο το Χαλάνδρι. και τους δίναν και συσσίτιο. Δεν είχανε δουλειά τότε. Ήταν δύσκολη η δουλειά .....Η μάνα μου δούλευε στο ΙΚΑ. Απ'τα τριάντα δύο της χρόνια δούλευε, μέχρι που πέθανε.

(ΒΣ) Δεν δουλεύανε τότε πολε .. πολύ οι γυναίκες είναι αλήθεια, δεν ... απλά της είχε χτυπήσει η μοίρα ...

(ΜΑ) Τρία παιδιά είχε..

(ΒΣ) ... με το θάνατο του συζύγου το σπίτι και....αναγκάστηκε να βγει στην εργασία. Δεν δουλεύανε όμως οι γυναίκες λέω τότε.

(ΜΑ) Τότε, ό,που βρισκανε δουλειά.

(ΒΣ) Συνήθως οι γυναίκες ήταν στο σπίτι.

(ΜΑ) Ναι στο σπίτι. Δουλεύανε στα σπίτια σαν .....εεε...ιιι.. οι οικογένειες που είχανε παιδιά δουλεύανε και τις πηγαίνανε στα σπίτια. Πολύ άσχημα περάσανε οι χαλανδραίοι. Φτώχεια.

(ΒΣ) Πριν τον πόλεμο λέτε τώρα. Με τους προσφυγικούς...

(ΜΑ) Πριν τον πόλεμο. Εγώ ήμανε μικρή, δεν θυμάμαι τίποτα. *[βήχει]*

(ΒΣ) ... με τα προσφυγικά.* Μάλιστα. Τι άλλο θα θέλετε να μας πείτε για το Χαλάνδρι; Όλη αυτή η περιουσία που είχατε στο Χαλάνδρι, είτε από τους ... από τους γονείς σας, κάποια στιγμή πουλήθηκε μετά τον πόλεμο, το μεγαλύτερο κομμάτι της;

(ΜΑ) Πουλήσανε πολλά, πουλήσανε οι γονείς μου, στον πόλεμο, στην κατοχή. Για ένα κομμάτι ψωμί τα πουλάγανε. Αυτό το κτήμα εδώ δεν το πουλήσανε... οι γονείς μου, το κρατήσανε. Είναι στρέμματα τώρα, τρία στρέμματα είναι. Δόξα το Θεό. Παραθερίζαμε εδώ, δυό δωμάτια, με κουζίνα, με πλήθρα χτισμένο το σπίτι. *[Καθαρίζει τη φωνή της]* Ερχόμαστε εξοχή εδώ, απ' το Χαλάνδρι. *[Καθαρίζει τη φωνή της]* Εδώ ήτανε κτήματα ...

(ΒΣ) Ερχόντουσαν για εξοχή όμως απ' ότι βλέπουμε απ' τις πηγές και από άλλες περιοχές της Αθήνας, δηλαδή το χαλάνδρι ήταν θέρετρο... εεε... για καλοκαιρινές διακοπές, * παραθερίζανε στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Ναι, ναι. Θερινές διακοπές...

(ΒΣ) Πού έμενε αυτός ο κόσμος;

(ΜΑ) Νοικιάζανε σπίτια. Είχαμε σπίτια, δωμάτια, περίσσεια και τα νοικιάζαμε.

(ΒΣ) Εσείς νοικιάζατε ποτέ;

(ΜΑ) Ναι. Νοικιάζαμε. Είχαμε μεγάλο κτήμα και είχαμε γκαράζ που έβαζε τ' αυτοκίνητο ο πατέρας μου και δωμάτια και διώροφο σπίτι.

(ΒΣ) Και τα νοικιάζατε;

(ΜΑ) Τα νοικιάζαμε.

(ΒΣ) Εε...υπήρχαν όμως και άνθρωποι εεε...άρρωστοι, φυματικοί, που ερχόντουσαν κι αυτοί για λόγους υγείας στο Χαλάνδρι για διακοπές.

(ΜΑ) Νοσηλεία και ερχότανε. Και ο άντρας μου είχε αρρωστήσει από φυματίωση.* Τον γνώρισα, ήταν γεωπόνος και αρρώστησε, μπήκε στο σανατόρειο. Τον είχα παντρευτεί εγώ. Δεν κόλλησα όμως. Δεν κόλλησα. Είχαμε και παιδάκια.

(ΒΣ) Αυτά όλα ήταν πριν τον πόλεμο...ή συνεχίστηκαν και μετά τον πόλεμο; Συνεχίστηκε αυτό; Ερχόταν ο κόσμος απ' τις άλλες περιοχές της Αθήνας και μετά τον πόλεμο εδώ για να διασκεδάσει και να παραθερίσει;

(ΜΑ) Ναι ερχότανε. Είναι, ήτανε κεντρικό προάστιο το Χαλάνδρι. Η Κηφισιά. Ήτανε προάστιο και νοικιάζανε σπίτι. Όσοι υπήρχανε χρήματα, νοικιάζανε σπίτια και παραθερίζανε το καλοκαίρι.

(ΒΣ) Να σας ρωτήσω τώρα λίγο για τη ...για την κατοχή και το ΕΑΜ. Κάποια στιγμή το ΕΑΜ διαβάζουμε στις πηγές ότι επιτάσσει την Λαϊκή Εστία για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα του επισιτισμού. Εεε ... συνένωσε είκοσι οπωροπωλεία σε ένα, υποχρεώνοντας τους κατόχους των περιβολιών να παραδίδουν εκεί τα προϊόντα τους. Εσείς τότε είχατε περιβόλια; Τα δώσατε, δώσατε καρπούς για να ...από αυτά για να σιτιστεί ο κόσμος;

(ΜΑ) Στην Κατοχή [*καθαρίζει τη φωνή της*] ... είχαν επιτάξει οι Γερμανοί τα σπίτια μας ....

(ΒΣ) Για το ΕΑΜ λέω τώρα, όχι για τους Γερμανούς. Σας είχε ζητήσει το ΕΑΜ να ... δώσετε τρόφιμα για να σιτιστεί ο πληθυσμός;

(ΜΑ) Δεν υπήρχαν τρόφιμα σ'εμάς. Η μάνα μου ήτανε χήρα και δουλεύαμε σκληρά κι εγώ μεγάλωνα τα παιδιά της. Είχαμε διαφορά.

(ΒΣ) Μάχες εδώ στο Χαλάνδρι καταλάβατε; Μάχες, μεταξύ ας πούμε...στη Σχολή Χωροφυλακής το μπλόκο που είχε γίνει; Όχι.

(ΜΑ) Δεν θυμάμαι τίποτα. Δεν θυμάμαι.

(ΒΣ) Ζούσατε μέσα στο σπίτι με την οικογένεια.

(ΜΑ) Όταν παντρεύτηκα, πήγα στην Αθήνα, στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας [*ακούγεται αχνά η συνεντευκτρια που ζητά από την οικιακή βοηθό το άλμπουμ των φωτογραφιών*] .... στο πάρκο ήμανε. Που δούλευε ο άντρας μου στην Αθήνα.

00:48:04 - Παλιές φωτογραφίες και πίνακες ζωγραφικής στο σπίτι

(BΣ) Σε αυτή τη φωτογραφία που είσαστε 20 χρονών και μας την έχετε δείξει, έχετε στάρια. Στάρια δεν είναι αυτά;

(ΜΑ) Εδώ, καλλιεργούσαμε τα κτήματα κι είχαμε στάρια και τα... την Κατοχή δεν πεινάσαμε. Στην Κατοχή δεν πεινάσαμε. Αυτός είναι ο άντρας μου, γεωπόνος ήτανε, στην Αγροτική Τράπεζα.

(BΣ) Εσάς όμως σας βλέπω εδώ να ασχολείστε με τα στάρια.

(ΜΑ) Ναι

(BΣ) Βοηθούσατε...;

(ΜΑ) Έβγαζε φωτογραφίες ο άντρας μου. Είχαμε διαφορά ηλικίας δεκατρία χρόνια. Τότε παντρευόμαστε. Προτιμούσαν τις κοπέλες, τις νεαρές κοπέλες. Δεν φάγατε... δεν ήπιατε το τσάι σας.

(BΣ) Ευχαριστώ. Θα το πιώ. Τι άλλο θα θέλατε να μας πείτε κα Αδαμαντίδου για το Χαλάνδρι.

(ΜΑ) Πέρασα πολύ άσχημα. Εχήρεψε η γυναίκα εεε ...

(BΣ) Η μητέρα σας.

(ΜΑ) ...ΙΚΑ, δούλευε στο ΙΚΑ και κρατούσα την οικογένειά της. Τα μικρά παιδιά, της τα μεγάλωσα εγώ. *[καθαρίζει τη φωνή της]* Τι άλλο να σας πω;

(BΣ) Τα ωραία αυτά...οι ωραίες αυτές ζωγραφιές που βλέπουμε στον τοίχο είναι... *[“ο σύζυγος” απαντά η οικιακή βοηθός],* ποιός τις έχει ζωγραφίσει;

(ΜΑ) Ε;

(BΣ) Τις ζωγραφιές αυτές, που βλέπουμε στον τοίχο.

(ΜΑ) Είναι τ' αδέρφια του πατέρα μου...

(ΒΣ) Εκεί βλέπω ένα σπίτι. Είναι το σπίτι σας ..είναι τοσο ..το Χαλανδρ...το ... το σπίτι στο Χαλάνδρι;

(ΜΑ) Στο Χαλάνδρι.

(ΒΣ) Και κάτω υπάρχει μια σκηνή.

(ΜΑ) Διώροφο ήτανε. Υπόγειο από κάτω. Μέναμε το καλοκαίρι από κάτω είχε δροσιά.

(ΒΣ) Και βλέπω και έναν μικρό έτσι πίνακα, μια μικρή υδατογραφία με τις σκηνές. Είναι οι σκηνές από το κτήμα στο Μάτι ; Που μένατε.

(ΜΑ) Παίζαμε εκεί μέσα στις σκηνές, τα παιδάκια της γειτονιάς παίζαμε. Τις είχανε στημένες στοοοοο κτήμα μέσα και παίζαμε.

(ΒΣ) Λείπατε διακοπές όλο το καλοκαίρι. Όλο το καλοκαίρι στο Μάτι. Μάλιστα. Λοιπόν, εγώ δεν έχω να σας ρωτήσω κάτι άλλο. Δεν ξέρω αν θέλετε κάτι άλλο να προσθέσετε εσείς; Σας ευχαριστούμε πάρα πολύ.

(ΜΑ) Δεν έχω τίποτα.. να με ρωτούσατε και να απαντούσα.

(ΒΣ) Εντάξει. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

(ΜΑ) Ευχαριστώ πολύ και σας γνώρισα.